

Handläggare
Isabelle Wall
Telefon: 08-508 150 52

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2024-06-13

Skrivelse angående judiskt liv

Svar på skrivelse från stadsdelsnämnden

Förvaltningens förslag till beslut

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Förvaltningen har mottagit en skrivelse från Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz mfl (M) och Lena Kling (L) angående judiskt liv. Ärendet beskriver att firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige kommer att ske under 2025 och att det förbereds under innevarande år. Skribenterna lyfter fram att firandet sker samtidigt som antisemitismen växer sig allt starkare i samhället. Skribenterna menar att det är mer regel än undantag att det offentliga samtalet som berör judiskt liv ofta präglas av konflikt snarare än att fokusera på samlevnad och förståelse mellan olika grupper i samhället. Skribenterna lyfter fram på vilka olika sätt judiskt liv har bidragit till att utveckla såväl Stockholms näringsliv som välkända kulturinstitutioner. Skribenterna anser att det är av särskild vikt att uppmärksammandet och firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige kommer många till del och bör därför vara tillgängligt i flertalet forum inom staden, såväl i det offentliga rummet som med material och pedagogiskt stöd. Skrivelsen avslutas med frågeställningar till förvaltningen att besvara.

Förvaltningens arbete med nationella minoriteters rättigheter utgår från lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt stadens styrdokument för arbetet med nationella minoriteter och strategi för romsk inkludering. Förvaltningen arbetar för att nämndens verksamheter ska vara fria från all form av rasism och diskriminering.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden överlämnade den 31 mars 2024 en skrivelse från Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz mfl (M) och Lena Kling (L) till förvaltningen för beredning.

Ärendet

Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz mfl (M) och Lena Kling (L) skriver att firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige förbereds under 2024. Firandet kommer att ske under 2025. Skribenterna menar att firandet kommer ske samtidigt som antisemitismen växer sig allt starkare i samhället. Skribenterna beskriver bland annat att anmälningar om händelser med antisemitiska motiv ökar och att judiska föräldrar vittnar om rädsla för att deras barn ska bli måltavlor för hot och våld. Skribenterna menar att politiken har ett ansvar att ta denna oro på allvar. Stockholm ska vara en öppen, tolerant och inkluderande stad där judiskt liv ska kunna utvecklas i minst 250 år till. I skrivelsen står att regeringen har skjutit till medel för att stärka den fysiska tryggheten på platser som är av särskild vikt för judar, så som den stora synagogan i Stockholm och Hillelskolan. Skribenterna anser att staden bör följa efter och komplettera stödet.

Vidare beskriver Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz mfl (M) och Lena Kling (L) att undervisningen i grundskolan om Förintelsen är angelägen och aldrig ska vara valbar. Vidare beskrivs att det under de senaste åren har rapporterats om att undervisningen om Förintelsen i grundskolan upplevs mer komplex än tidigare och att Skolverket med anledning av detta uppdaterar stödet till lärare kring detta ämne. Skribenterna menar att det är mer regel än undantag att det offentliga samtalet som berör judiskt liv ofta präglas av konflikt snarare än att fokusera på samlevnad och förståelse mellan olika grupper i samhället.

Skribenterna lyfter fram på vilka olika sätt judiskt liv har bidragit till att utveckla såväl Stockholms näringsliv som välkända kulturinstitutioner. Skribenterna lyfter även fram kända judiska profiler som genom sina kreativa gärningar har bidragit till Stockholms kultur och dess historia. Vidare beskrivs hur den judiska gemenskapen i Stockholm också har bidragit till att bygga upp civilsamhället genom att erbjuda bostäder och stöd som gör det möjligt för äldre stockholmare med begränsade ekonomiska resurser att leva ett värdigt liv. Judiska hemmet, som är beläget i Skarpnäcks stadsdelsområde, lyfts fram som exempel. Skribenterna menar att samtliga av dessa bidrag behöver belysas särskilt.

Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz mfl (M) och Lena Kling (L) skriver att uppmärksammandet av judiskt liv i Stockholm är särskilt angeläget med anledning av samhällsutvecklingen och omvärldsläget. Förståelse och samlevnad vaccinerar mot intolerans och firandet av judiskt liv där staden ska gå in som samverkandepartner presenterar således en möjlighet att bygga en grund för ytterligare 250 år av judiskt liv i Stockholm. Skribenterna anser att det är av särskild vikt att uppmärksammandet och firandet kommer många till del och bör därför vara tillgängligt i flertalet forum. Firandet bör uppmärksammas såväl i det offentliga rummet som med material och pedagogiskt stöd.

Skrivelsen avslutas med följande frågeställningar till förvaltningen att besvara:

- Hur arbetar stadsdelen med att stärka den fysiska tryggheten på platser som är av särskild vikt för judar?
- Kan stadsdelen för kommande fördelning av föreningsbidrag för 2025 särskilt prioritera den judiska gruppen?
- Kommer stadsdelsförvaltningen vara part i förberedelserna och genomförandet av firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige?
- Kan stadsdelen tillsammans med civilsamhället utforma ett stöd till pedagogisk verksamhet att uppmärksamma 250 år av judiskt liv i Stockholm?
- Vilka geografiska platser i Skarpnäck är av särskild vikt och kan användas att uppmärksamma vid firandet av 250 år judiskt liv i Sverige?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg och utförarverksamhet LSS i samverkan med avdelningen för förskola och fritid. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp och i pensionärsrådet 2024-06-05.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar tornedalingar och samer. Gemensamt för dessa är att de har befolkat Sverige under lång tid samt att de utgör grupper med en uttalad samhörighet. Samerna är även ett urfolk. De nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och

samiska. I Stockholm bor och verkar människor från alla nationella minoriteter.

Förvaltningens arbete med nationella minoriteters rättigheter utgår från lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt stadens styrdokument för arbetet med nationella minoriteter och strategi för romsk inkludering. Förvaltningen arbetar för att nämndens verksamheter ska vara fria från all form av rasism och diskriminering.

Nedan besvarar förvaltningen frågorna som är ställda i skrivelsen.

Hur arbetar stadsdelen med att stärka den fysiska tryggheten på platser som är av särskild vikt för judar?

Inom Skarpnäcks stadsdelsområde finns Judiska hemmet, ett privat vård- och omsorgsboende med judisk profil. Judiska hemmet anses av staden vara en plats som är av särskild vikt för judar. Staden genomför dock inga särskilda investeringar kopplat till den fysiska tryggheten som berör enskilda privata bolag, kommunala bolag eller förvaltningar. Förvaltningen har kännedom om att Judiska församlingen får statligt bidrag årligen för att upprätthålla en förhöjd säkerhet vid Judiska hemmet.

Kan stadsdelen för kommande fördelning av föreningsbidrag för 2025 särskilt prioritera den judiska gruppen?

Skarpnäcks stadsdelsnämnd ger årligen bidrag till ideella föreningar för att stärka och utveckla verksamheterna. Nämnden har antagit riktlinjer för föreningsbidrag vilka revideras senast 2023-12-14. Enligt nämndens riktlinjer kan ideella föreningar som bedriver verksamhet för barn och ungdomar, personer med funktionsnedsättning, äldre, personer med missbruksproblematik samt amatörkultur ansöka om föreningsbidrag. Även verksamheter med generationsöverskridande innehåll har möjlighet att söka stöd från stadsdelsnämnden.

Verksamheterna ska främja jämställdhet, delaktighet, lika rättigheter och folkhälsa. Verksamheterna ska också genomsyras av de demokratiska värderingar som råder i samhället. Föreningarna ska ha en inriktning som ligger i linje med stadens policy i principiella frågor som bygger på jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och frihet från våld och diskriminering.

Förvaltningen prövar varje ansökan om föreningsbidrag var för sig. En bedömning görs för varje förening utifrån bland annat:

- behovet av föreningens verksamhet i förhållande till förvaltningens befintliga verksamhet
- kvaliteten på verksamheten

- vilken plan som finns för verksamhetens utveckling
- förmågan att engagera ideella krafter i organisationens arbete
- hur organisationen har använt tidigare bidrag och vilket resultat de har uppnått

Fördelning av bidrag sker genom en sammanvägning utifrån antal medlemmar, aktiviteter och eventuell samverkan med förvaltningens verksamheter.

Förvaltningen sammanställer ett förslag på prioriteringar utifrån sökta bidrag samt föreningarnas redovisningar av eventuella tidigare erhållna föreningsbidrag. I ärendet lämnar förvaltningen ett förslag till beslut om bidraget ska beviljas helt, delvis eller avslås. Förvaltningens förslag till beslut bereds i en politisk referensgrupp där samtliga partier som är representerade i stadsdelsnämnden erbjuds möjlighet att delta. Skarpnäcks stadsdelsnämnd fattar sedan beslut utifrån förvaltningens förslag.

Kommer stadsdelsförvaltningen vara part i förberedelserna och genomförandet av firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige?

Inom staden pågår ett övergripande planeringsarbete inför firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige. Staden samverkar med Judiska församlingen i Stockholm vars projektledare håller samman arbetet. Bland annat har stadsarkivet, stadsmuseet och utbildningsförvaltningen blivit kontaktade inom ramen för projektet.

Förvaltningen kommer att uppmärksamma firandet samt ta del av och sprida det stadsgemensamma kommunikationsmaterial som enligt uppgift kommer att arbetas fram. Skarpnäcks kulturhus kommer att uppmärksamma firandet. Någon detaljplanering har dock ännu inte fastställts.

Kan stadsdelen tillsammans med civilsamhället utforma ett stöd till pedagogisk verksamhet att uppmärksamma 250 år av judiskt liv i Stockholm?

Enligt förskolans läroplan ska utbildningen i förskolan lägga grunden för barnens förståelse för olika språk och kulturer. Detta innefattar även de nationella minoriteternas språk och kulturer. Nämndens förskolor uppmärksammar de nationella minoriteternas kulturer samt de nationella minoritetsspråken på olika sätt genom utbildningen, bland annat genom litteratur.

Förvaltningen följer stadens arbete med att fira och uppmärksamma 250 år av judiskt liv i Sverige. Förvaltningen kommer använda sig av stadsgemensamma kommunikations- och stödmaterial som tas fram inom ramen för projektet.

Vilka geografiska platser i Skarpnäck är av särskild vikt och kan användas att uppmärksamma vid firandet av 250 år judiskt liv i Sverige?

Förvaltningen har inte lokaliserat några geografiska platser inom Skarpnäcks stadsdelsområde som är av särskild vikt för judar och som kan användas för att uppmärksamma firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige.

Förvaltningen föreslår att Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Karin Bülow
Stadsdelsdirektör
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Lena Hedin
Avdelningschef
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse angående judisk liv

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Stadsdelsdirektör	2024-05-20
Lena Hedin, Avdelningschef	2024-05-20